

Revízná politika Štatistického úradu Slovenskej republiky

Revízná politika je dôležitým nástrojom zvyšovania kvality štatistík. Revízie štatistických údajov sú nevyhnutné, aby sa zabezpečilo, že zverejnené štatistické informácie sú čo najpresnejšie, najúplnejšie a najužitočnejšie pre používateľov.

Štatistické údaje sa revidujú aj preto, aby boli medzinárodne porovnateľné a metodicky konzistentné v čase. Prvé zverejnené výsledky sú často rýchlymi odhadmi založenými na neúplných alebo predbežných informáciách. Po doplnení oneskorených údajov, využití novších administratívnych zdrojov a uplatnení vylepšených metód sa údaje aktualizujú.

Revízie nie sú chybou, ale prejavom zodpovednej oficiálnej štatistiky, ktorá sa priebežne spresňuje. Z konečných revidovaných údajov profitujú všetci používatelia, ktorí sa pri svojich rozhodnutiach spoliehajú na oficiálne štatistiky – od tvorcov politik a analytikov až po podniky, médiá a širokú verejnosť.

1. Všeobecné informácie o revíziách

Za **revíziu štatistických údajov** sa považuje každá zmena štatistickej hodnoty ukazovateľov uložených v príslušných databázach a verejne publikovaných štatistických údajov. Dôvodom revízií sú zmeny v platnej legislatíve, úprava metodických definícií a postupov, revízie klasifikácií a číselníkov, implementácia nových štatisticko-matematických metód, dostupnosť presnejších údajov ako aj samotné chyby v zdrojových a vypočítaných dátach.

Z vecného hľadiska sa revízie členia na:

- a) zapracovanie kvalitnejších údajov na základe kompletnejšieho zdroja, vrátane nahradenia imputácií zozbieranými údajmi,
- b) spresnenie údajov v dôsledku aktualizácie sezónnych faktorov a zmeny základného obdobia,
- c) spresnenie na základe presnejšej metodiky (v konceptoch, definíciách a klasifikáciách) a zmien v štatistických metódach,
- d) vykonanie opráv v zdrojových údajoch a výpočtoch.

Z časového hľadiska sa revízie delia nasledovne:

- a) **Bežné revízie** sú revízie bez zásadných úprav metodík. Ide spravidla o významnejšie zmeny údajov vrátane veľkých hodnôt získaných z nových zdrojov. Uskutočňujú sa periodicky v presne stanovených termínoch, pre aktualizáciu mesačných a štvrťročných údajov, až do najbližšieho zverejnenia údajov.
- b) **Ročné revízie** sú revízie, ktoré sa robia, ak sú dostupné všetky mesačné, štvrťročné údaje a už sú k dispozícii detailnejšie výsledky z ročných zisťovaní.
- c) **Mimoriadne (veľké) revízie** sú revízie definitívnych údajov z dôvodu významných metodických zmien vyplývajúcich z revidovania metodík, zo zmeny postupov a štatisticko-matematických metód výpočtov alebo opráv údajov. Mimoriadna revízia môže mať za následok (napr. zmenou definície) narušenie časovej porovnateľnosti údajov.

Zverejňované údaje môžu mať tieto stupne kvality:

- a) **Rýchly odhad (flash)** – odhad príslušného ukazovateľa na základe dostupných aktuálnych informácií, resp. extrapolácie vývojových trendov,
- b) **Spresnený odhad** – údaj, ktorý je získaný na základe výsledkov krátkodobého výkazníctva a využitia dostupných administratívnych zdrojov údajov,
- c) **Predbežný údaj** – údaj, ktorý je zostavený z overených a revidovaných zdrojov použitých pre zostavenie spresneného odhadu alebo údaj dostupný v termíne 1. zverejnenia; môže byť zostavený v menšom rozsahu ukazovateľov,
- d) **Polodefinitívny údaj** – údaj revidovaný na základe spresnení štatistického výkazníctva a administratívnych zdrojov, ako aj doplňujúcich informácií,
- e) **Definitívny údaj** – údaj, ktorý je zostavený z overených revidovaných výkazov, administratívnych zdrojov a dát získaných na základe spresnených štatisticko-matematických metód a ďalších doplňujúcich informácií; definitívny údaj sa mení len v prípade mimoriadnych revízií, čiže takýto údaj je v čase nemenný.

2. Všeobecné postupy Štatistického úradu SR pri revíziách

Revízie sa uskutočňujú podľa kalendára revízií stanoveného pre jednotlivé štatistiky v dňoch (d) a mesiacoch (m) od referenčného obdobia (t) alebo v rokoch (r) pred alebo po referenčnom období (t). Pri označovaní termínov revízie (dostupnosti) údajov sa používajú tieto zápisy:

- $t+d$ ($t+45$ dní, $t+70$ dní, atď.) znamená referenčné obdobie t + počet dní od referenčného obdobia,
- $t+m$ ($t+4$ mesiace, $t+9$ mesiacov, atď.) znamená referenčné obdobie t + počet mesiacov od referenčného obdobia,
- $t\pm r$ ($t+1$ rok, $t-2$ roky, atď.) znamená referenčné obdobie t + počet rokov nasledujúcich po referenčnom období t , resp. - (mínus) počet rokov pred referenčným obdobím.

Zverejneniu revidovaných údajov predchádza oznámenie o revízii s uvedením termínu zverejnenia revidovaných údajov. Oznam je uverejnený na webovej stránke Štatistického úradu SR minimálne 2 dni pred zverejnením revidovaných údajov. Informácie o bežných a ročných revíziách sú aj súčasťou metodických vysvetliviek príslušných mesačných, štvrťročných a ročných publikácií a príslušných databáz Štatistického úradu SR, pokiaľ sa revízie vzťahujú na údaje v databázach.

Revidované údaje sa spravidla dopĺňajú informáciami o dôvode, význame a vyhodnotení revízie, ktoré sa zverejňujú na portáli v termíne zverejnenia revidovaných údajov.

3. Revízná politika v jednotlivých štatistických doménach

3.1. Makroekonomické štatistiky

3.1.1. Národné účty

Revízia ročných a štvrtročných údajov národných účtov (NÚ) sa vykonáva v súlade s prílohou B Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 z 21. mája 2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii v platnom znení (ďalej len „Transmisijný program ESA 2010“ alebo „TP ESA 2010“). Cieľom revízie národných účtov je dosiahnuť konzistenciu v údajoch odosielaných v rámci Transmisijného programu ESA 2010 v súlade s Harmonizovanou európskou revíznou politikou (HERP), preto sa:

- a) **Ročné nefinančné účty** revidujú jedenkrát ročne, a to v termínoch t+9 resp. t+12 mesiacov na základe spresnenia údajov získavaných postupne z administratívnych zdrojov a zo spracovania ročných štatistických zisťovaní. Zpracúvajú sa úpravy vyplývajúce z riešenia bilančných rozdielov v rámci zostavovania tabuliek dodávok a použitia ako aj z opráv revidovaných vlastných výpočtov. V rámci tohto procesu sa postupne implementujú metodické zmeny vychádzajúce z novej legislatívy a výsledkov z jarnej a jesennej EDP notifikácie sektora verejnej správy a aktualizovaných údajov platobnej bilancie. Bežná revízia zahŕňa postupné spresňovanie údajov roka t označených ako „predbežné“ (súhrn štvrtročných údajov), údajov rokov t-1 a t-2 označených ako „polodefinitívne“ a údajov roka t-3 označených ako „definitívne“.
- b) **Ročné finančné účty** sa revidujú dvakrát ročne v termíne t+4 a t+9 mesiacov. Prvá revízia ročných finančných účtov zahŕňa spresnenie výsledkov z jarnej EDP notifikácie. Druhá revízia ročných finančných účtov zahŕňa spresnenia údajov získavaných postupne z administratívnych zdrojov a zo spracovania ročných štatistických zisťovaní a výsledkov z jesennej EDP notifikácie v sektore verejnej správy a z platobnej bilancie. Bežná revízia zahŕňa postupné spresňovanie údajov rokov t-1 a t-2 považovaných za „polodefinitívne“ a údajov roka t-3 považovaných za „definitívne“.
- c) **Regionálne účty** sa revidujú v nadväznosti na revízie ročných účtov a vychádzajú z verzie ročných účtov „polodefinitívne“.
- d) **Tabuľky dodávok a použitia (TDP)** slúžia na vybilancovanie celého systému národných účtov v rámci 4-miestneho kódu SK NACE Rev. 2 a CPA 2008, ako základ pre definitívnu ročnú verziu sektorových účtov a na prepočet ročných NÚ do stálych cien. TDP sa zostavujú vždy do 36 mesiacov po ukončení referenčného roka zohľadňujúc revízie národných účtov. Symetrické input – output tabuľky sa zostavujú raz za 5 rokov.
- e) **Tabuľky štatistiky verejnej správy a EDP** sa v súlade s článkom 3 Nariadenia Rady (ES) č. 479/2009 z 25. mája 2009 o uplatňovaní Protokolu o postupe pri nadmernom schodku, ktorý tvorí prílohu Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v platnom znení zostavujú a revidujú takto:
 1. jarňá notifikácia deficitu verejnej správy obsahuje údaje za t-1 až t-4 roky. Údaje sa odosielajú v termíne t+3 mesiace. Údaje za rok t-1 predstavujú odhad roku a údaje za roky t-2 a t-3 roky sú polodefinitívne. Údaje za rok t-4 rok sú definitívne. Odosielajú sa v termíne t+3 mesiace. Výnimkou sú prípady tzv. veľkej revízie alebo špecificky riešené položky podľa usmernenia Eurostatu.

2. jesenná notifikácia deficitu verejnej správy obsahuje údaje za t-1 až t-4 roky. Údaje za rok t-1 predstavujú spresnený odhad, údaje za t-2 a t-3 roky sú polodefinitívne a za rok t-4 definitívne. Odosielajú sa v termíne t+9 mesiacov a sú konzistentné s ročnými účtami za rok t-1 a s verziou „polodefinitívne“ ročných účtov t-2 a t-3 roky a verziou „definitívne“ za rok t-4.
3. po odoslaní EDP tabuliek v termínoch t+3 a t+9 mesiacov začína verifikácia EDP tabuliek, na základe ktorej sa môžu revidovať tabuľky štatistiky verejnej správy a EDP, ktoré sa odosielajú a publikujú v čase t+4 a t+10 mesiacov.

f) **Penzijné nároky v systéme sociálneho zabezpečenia v SR** sa zostavujú v súlade s transmisijným programom ESA 2010 v periodicite každé 3 roky, kedy sa vykoná revízia penzijných nárokov v súlade s ročnými údajmi NÚ za zostavené predchádzajúce roky

Rozsah revízií ročných účtov sa vykoná v tabuľkách TP ESA 2010:

Členenie tabuliek národných účtov	Tabuľky TP ESA 2010	Dátum odoslania revidovaných tabuliek	Zverejnenie údajov
Ročné nefinančné účty	1, 3, 5, 8, 22	September	web, databáza STATdat, DATAcube.
	20, 26	December	web, databáza STATdat, DATAcube.
Ročné finančné účty	6, 7	Apríl a September	web, databáza STATdat, DATAcube.
Tabuľky štatistiky verejnej správy a EDP	2, 9, NTL	Marec - Apríl a September - Október	web, databáza STATdat, DATAcube.
	11	November	web, databáza STATdat, DATAcube.
	28A	Apríl a Október	web, databáza STATdat, DATAcube.
Regionálne účty	10,13	December	web, databáza STATdat, DATAcube.
Tabuľky dodávok a použitia	15, 16, 17	December	web, databáza STATdat, DATAcube.
Penzijné nároky v systéme sociálneho zabezpečenia v SR	29	December	web, databáza STATdat, DATAcube.

g) **Štvrťročné nefinančné účty** sa revidujú pravidelne v súlade s revíziími zmenami ročných národných účtov. To znamená, že **prvá** revízia štvrťročných účtov za rok t-1 sa týka len tabuliek štatistiky verejnej správy a EDP a zahŕňa spresnenia údajov sektora verejnej správy na základe výsledkov z EDP notifikácie v termíne t+3 mesiace. **Druhá** revízia štvrťročných nefinančných účtov za rok t-1 sa vykoná v termíne t+9 mesiacov v súlade s revíziími zmenami ročných národných účtov a na základe získania presnejších údajov z administratívnych zdrojov, zo spracovania ročných štatistických zisťovaní a z EDP notifikácie.

Rozsah revízií ročných účtov sa vykoná v tabuľkách TP ESA 2010:

Členenie tabuliek národných účtov	Tabuľky TP ESA2010	Dátum odoslania revidovaných tabuliek	Zverejnenie údajov
Štvrtročné nefinančné účty	1, 801	September	web, databáza STATdat, DATAcube.
Tabuľky štatistiky verejnej správy a EDP - štvrtročné	25, 27, 28	Marec - Apríl a September - Október	web, databáza STATdat, DATAcube.

3.1.2. Štatistika zahraničného obchodu

Národný koncept

1. **Bežné mesačné revízie údajov:** robia sa za každý mesiac roku t pri publikovaní mesačných údajov. Napríklad pri publikovaní údajov za február roku t sa revidujú aj údaje za mesiac január toho istého roku, pri publikovaní údajov za december roku t sa revidujú údaje za mesiace január až november roku t.

Zverejnené údaje za január až december roku t sa revidujú v roku t+1 len v prípade, že sa ročné aktualizované údaje líšia od naposledy zverejnených o 2 percentuálne body. Je to revízia mimo kalendár revízií.

Všetky údaje, ktoré ŠÚ SR dostane po spracovaní údajov za január až december roku t, t. j. údaje prichádzajúce v roku t+1, sa postupne spracovávajú a v októbri roka t+1 sú publikované ako definitívne údaje.

Bežné revízie sú podmienené prísunom nových údajov od spravodajských jednotiek alebo od správcov administratívnych zdrojov za predchádzajúce sledované obdobia.

2. **Ročné revízie údajov:** pri publikovaní predbežných a/alebo definitívnych údajov daného roka sa môžu revidovať aj definitívne údaje za predchádzajúce roky, ktoré sa týkajú komodity, partnerskej krajiny alebo množstva vyjadrenom čistou hmotnosťou alebo dodatkovou mernou jednotkou. Takáto revízia môže zmeniť už publikovanú komoditnú alebo geografickú štruktúru zahraničného obchodu, ale nemení hodnotu celkového dovozu a celkového vývozu.

3. **Revízie mimo kalendár revízií:** v prípade, že dôjde k zmenám pojmov, metodík, klasifikácií alebo číselníkov, zabezpečuje sa revízia už publikovaných údajov od začiatku roku t. K revízii sa nemusí pristúpiť po bezprostrednej zmene, ale až po analýze dopadov týchto zmien na už publikované údaje roka t.

EU koncept

1. **Bežné mesačné revízie údajov:** Bežné revízie sa vykonávajú na základe nových údajov od spravodajských jednotiek alebo od správcov administratívnych zdrojov za predchádzajúce sledované obdobia. Zasielajú a zverejňujú sa každý mesiac pre všetky mesiace od začiatku roku t.

2. **Ročné revízie údajov:** Pri publikovaní predbežných a/alebo definitívnych údajov roka t sa môžu revidovať aj definitívne údaje za predchádzajúce roky, ktoré sa týkajú komodity, partnerskej krajiny alebo množstva vyjadrenom čistou hmotnosťou alebo dodatkovou mernou jednotkou. Podľa potreby sa zasielajú údaje za jednotlivé mesiace alebo za celý rok.

3.1.3. Spotrebiteľské ceny a ceny produkčných štatistík

Predmetom revízií v cenovej štatistike je váhová schéma pre výpočet cenových indexov, zoznam reprezentantov zaradených do zisťovania a súbor spravodajských jednotiek poskytujúcich údaje o cenách. Zmeniť sa môže aj základné obdobia.

1. **Spotrebiteľské ceny:** V zisťovaní spotrebiteľských cien prichádza k revízii spotrebného koša a váhovej schémy jedenkrát ročne, vždy k 1. januáru. Revízia váh a spotrebného koša zabezpečí transformáciu štruktúry výdavkov obyvateľstva do výpočtu indexu spotrebiteľských cien. Revízia zoznamu spravodajských jednotiek zabezpečí vyššiu vypovedaciu schopnosť zistených údajov. Zisťovanie je potrebné zabezpečovať v predajniach, v ktorých obyvateľstvo najčastejšie nakupuje.
2. **Ceny produkčných štatistík:** Komplexná revízia cenových reprezentantov t. j. výber nových reprezentantov a určenie váhovej schémy sa realizuje raz za päť rokov k základnému obdobiu končiacemu 0 alebo 5 v zmysle odporúčenia Eurostatu. V cenách produkčných štatistík sa pri zmene referenčného roku prepočítavajú historické dáta na nové váhy v termíne t+21 mesiacov.

Pre účely národných účtov sa štvrťročne počítajú agregované cenové indexy na váhach vychádzajúcich zo štruktúry ekonomiky v období t-2 roky, ktoré sú po získaní potrebných podkladov prepočítané na váhových schémach vychádzajúcich zo štruktúry ekonomiky v období t-1 rok. Prevod z váhových schém t-2 roky na t-1 rok sa uskutočňuje v termíne t+60 dní.

3.2. Odvetvová štatistika

3.2.1. Revízie indexov priemyselnej produkcie

Predmetom revízií v štatistike priemyslu pre výpočet indexu priemyselnej produkcie je váhová schéma a zoznam výrobných reprezentantov zaradených do zisťovania vrátane ich počtu. Zmeniť sa môže aj základné obdobie, ktoré sa mení raz za päť rokov.

Komplexná revízia výrobných reprezentantov t. j. výber nových reprezentantov a určenie váhovej schémy sa realizuje raz za päť rokov k základnému obdobiu končiacemu 0 alebo 5 v zmysle odporúčenia Eurostatu.

Výpočet Indexu priemyselnej produkcie je založený na zmene objemu produkcie reprezentantov za referenčný rok na základe Zoznamu PRODSLOV (kompatibilný s európskym zoznamom PRODCOM) a na dvojstupňovom váhovom systéme. Zovšeobecňuje trendy priemyselnej produkcie postupnou agregáciou indexov produkcie vybraných reprezentantov. Reprezentantmi sú výrobky pokrývajúce minimálne 80 % objemu produkcie. Individuálne indexy produkcie týchto reprezentantov sa počítajú na základe zmeny objemu ich produkcie v referenčnom období v porovnaní s základným obdobím a agregujú sa do čiastkových indexov skupín výrobkov podľa ich váh. Váhami sú údaje o pridanej hodnote z ročného závodného zisťovania v základných rokoch končiacich 0 a 5 a údaje o výrobe výrobkov v hodnotovom vyjadrení z mesačných priemyselných zisťovaní za základný rok. Hodnoty indexu priemyselnej produkcie za cca 40 % reprezentantov, ktoré sú zisťované v hodnotovom vyjadrení, sú počítané na základe nových stálych cien (december základného roka =100).

Pri priemyselnej produkcii sa pri zmene základného roku prepočítavajú historické dáta na nové váhy v termíne t+36 mesiacov.

3.2.2. Krátkodobá podniková štatistika

Na základe dodatočného spresnenia vykázaných štatistických údajov, v mesačnej a štvrťročnej periodicite, zo strany spravodajských jednotiek sa v relevantných prípadoch revidujú hodnoty štatistických údajov uložené v zdrojovej báze dát.

Dôvodom takýchto bežných revízií údajov sú spresnenia vykázaných údajov od spravodajských jednotiek, spresnenia cenových indexov alebo opravy chybné vykázaných údajov spravodajskými jednotkami v predchádzajúcich mesiacoch.

Periodicky sa spresňujú časové rady mesačných údajov v dôsledku sezónneho očisťovania údajov a očisťovania o počet pracovných dní.

3.2.3. Ročná podniková štatistika

Vo všeobecnosti sa ročné výsledky spresňujú vždy v nasledujúcom roku. Údaje uverejnené najneskoršie druhý rok po skončení referenčného roku sa považujú za definitívne.

V októbri t+10 mesiacov sa zostavujú predbežné údaje za vybrané ukazovatele štruktúrálnej podnikovej štatistiky.

V júni t+18 mesiacov sa zostavujú definitívne údaje v plnom rozsahu a podrobných triedeniach ukazovateľov štruktúrálnej podnikovej štatistiky.

3.3. Demografia a sociálna štatistika

3.3.1. Štatistiky trhu práce

Štvrťročné indexy nákladov práce sa revidujú pravidelne v ročnej periodicite. Dôvodom bežných revízií štvrťročných údajov v marci t+15 mesiacov sú spresnenia predbežných údajov na základe dostupnosti ročných údajov z výberového zisťovania o úplných nákladoch práce za referenčný rok t. Spravidla v 4-ročnej periodicite sa rovnako ako v ostatných členských štátoch EÚ prepočítavajú indexy na novšie bázické obdobie.

Periodicky sa spresňujú časové rady štvrťročných údajov v dôsledku ich sezónneho očisťovania a očisťovania o počet pracovných dní.

3.3.2. Štatistiky sociálnej ochrany ESSPROS, Systém zdravotných účtov, Nefinančné zdravotné štatistiky

V týchto štatistikách sa poskytujú definitívne údaje. Revízie historických dát sa uskutočňujú do termínu publikovania údajov za referenčné obdobie. Slúžia na zdokonalenie pokrytia a odstraňovanie identifikovaných chýb.

3.3.3. Štatistika príjmov a životnej úrovne (EU SILC)

Nepravidelná revízia údajov štatistiky príjmov a životnej úrovne sa vykonáva v termínoch pravidelného zverejňovania definitívnych údajov pri zmenách medzinárodnej metodiky, definovanej Eurostatom.

3.4. Ostatné štatistiky

V ostatných štatistikách sa nevykonávajú pravidelné revízie. V prípade zmeny pojmov, metodík, klasifikácií, číselníkov alebo opravy zásadných chýb sa vykonávajú mimoriadne (veľké) revízie v termínoch pravidelného zverejňovania definitívnych údajov.